

Land in de keer

Dirk Holemans

Op 12 juli bereikte Nederland een landelijk akkoord over een nieuw energiebeleid. De regering, milieuorganisaties en de sociale partners slaan de handen in elkaar voor een langetermijnvisie én beleid. Dit moet de komende maanden verder uitgewerkt worden maar het einddoel is helder: een betaalbare en schone energievoorziening, nieuwe groene jobs en kansen voor Nederland in de schone technologiemarkten. En met als finaal einddoel een klimaatneutrale energievoorziening in 2050. Zoals Greenpeace schrijft, is dit akkoord een doorbraak in de omslag van kolen- naar windenergie. In 2023 zal het mogelijk zijn om alle huishoudens in Nederland te voorzien van duurzame stroom. Tevens wordt er geïnvesteerd in woningisolatie van huurwoningen en worden burgers ondersteund als ze investeren in hernieuwbare energie. Zo krijgt de verbetering van huurhuizen een stevige impuls door vier jaar lang 100 miljoen per jaar beschikbaar te stellen aan woningcorporaties voor woningisolatie.

Of de ambities van het Nederlands akkoord bewaarheid worden, zal de toekomst uitwijzen. Maar in vergelijking met ons eigen land is het een wereld van positief verschil. De Belgische federale regering blijkt soms meer bezig met de vraag hoe ze de stokoude kerncentrales langer kan openhouden, dan met het uitzetten van een duidelijke koers in de richting van een klimaatneutrale energievoorziening. Weet er nu iemand wanneer we onze kerncentrales echt gaan sluiten? En begin dit jaar omschreven de milieubewegingen het Vlaamse klimaatplan terecht als gemorrel in de marge. Terwijl de opdrachten voor het rapen liggen: het is al langer geweten dat de kwaliteit van de doorsneewoningen in Vlaanderen, zeker in verouderde stedelijke wijken, gewoonweg erbarmelijk is. Hier laat men kansen liggen om ecologische en sociale doelstellingen te realiseren. Want een energiezuinige woning is ook een woning met een lage energiefactuur.

De regeringen zijn ons dus niet aan het voorbereiden op de toekomst. Terwijl het voor meer en meer verengingen en kritische burgers duidelijk wordt dat de toekomst geen verderzetting zal zijn van het verleden, blijven de traditionele partijen vasthouden aan een productie- en energiemodel van de twintigste eeuw. Nochtans tonen niet alleen onze noorderburen hoe het wel kan. Duitsland verraste vriend en vijand toen het na de catastrofe in Fukushima resoluut afscheid nam van kernenergie. Een beslissing die echter steunt op een ambitieus energiebeleid dat al gestalte kreeg in de jaren negentig, zoals je kan lezen in het artikel van Johan Malcorps. De beslissende omslag in Duitsland

kwam er tijdens de rood-groene regeringen Schröder/Fischer. De Duitse Groenen drongen al jaren aan op een ecologische ombouw van de industrie en de sociaal-democraten namen de groene ideeën mee ter harte. In 1999 werd gekozen voor een groene belastinghervorming. Daarmee werd de grondslag gelegd van de groene omwenteling. In 2000 volgde de *Hernieuwbare Energie Wet*. Samen zorgden ze voor wat nu gemeenzaam bekend staat als de *Energiewende*, de energierevolutie in Duitsland.

Van zo'n energierevolutie kunnen we in eigen land voorlopig alleen maar dromen. Gelukkig blijven alleen de regeringen bij de pakken zitten. Want ondertussen timmeren steden als Gent aan een stevig klimaatbeleid en zijn ook provincies als Limburg erg actief op dit domein. En zoals Steven Vromman beschrijft in zijn bijdrage, beweegt er heel wat in de sector van cultuur. Grote en kleine cultuurhuizen doen serieuze inspanningen om hun ecologische voetafdruk stevig terug te dringen en stimuleren elkaar hierbij. Waar tot voor kort energieverslindende spots elk podium verlichtten (en immers veel warmte produceerden, verloren energie dus), is er nu een adequate energiezuinige belichting. Een mooi voorbeeld van een ambitieuze sector, het zou mooi zijn als andere sectoren, zoals die van de sport, eenzelfde programma zouden ontwikkelen.

Want dat is de opdracht voor elke sector, voor elk systeem in onze samenleving: klimaatneutraal worden, loskomen van de verslaving aan goedkope energie gebaseerd op fossiele brandstoffen. Een van de belangrijkste uitdagingen ligt bij een van onze basisbehoeften: voedsel. Ook hier moeten we weg van in het industriële model uit de 20ste eeuw dat stoelt op de grootschalige input van fossiele brandstoffen. Agro-ecologie is hier de toekomst: het terug verzoenen van een voedselproductie met een rijke en biodiverse natuur. Met de publicatie van het tweede deel van het basisartikel van Marjolein Visser over agro-ecologie beschikt Vlaanderen nu over een degelijke inleiding op dit vlak. De uitdaging die Visser schetst is niet min: 'Na een korte onderbreking (*The age of stupid*), waarin we onze fossiele energie mateloos hebben verbrast mogen we dus de weg van ecologische intensivering hervatten om de veelheid aan omzettingen van in overvloed beschikbare zonenergie (om) te leiden naar oogstbare biomassa.'

Opnieuw meer dan voldoende *food for thought* dus in deze Oikos.